

Dosarul nr. 2rac-166/19

Prima instanță: Judecătoria Ungheni sediul Central (jud. A. Rusu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clima, A. Malîi, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Vasile Roșca

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni împotriva Întreprinzătorului Individual „Roșca Vasile” cu privire la încasarea datoriei și la

cererea reconvențională a Întreprinzătorului Individual „Roșca Vasile” împotriva Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni cu privire la restituirea cheltuielilor de reparație a bunului arendat sau trecerea acestor cheltuieli în contul plății de arendă

împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Întreprinzătorul Individual „Roșca Vasile”, casată parțial hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central și emisă în această parte o nouă hotărâre

constată:

La 28 decembrie 2016, Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Roșca Vasile” cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a invocat că la 1 octombrie 2014 între Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni și ÎI „Roșca Vasile” a fost încheiat contractul de arendă nr. 01-10/14 a terenului bazinului acvatic din sat. Măgurele r-nul Ungheni, potrivit căruia în baza deciziei nr. 5/10 din 3 decembrie 2013 a Consiliului sătesc Măgurele r-nul Ungheni s-a dispus darea în arendă ÎI „Roșca Vasile” a terenului proprietate publică din domeniul public din fondul apelor cu suprafața de 16 ha, conform planului geometric anexat cu codul cadastral XXXXX, termenul de arendare fiind stabilit pe o durată de 15 ani.

Potrivit contractului menționat, plata de arendă anuală a fost stabilită prin procesul-verbal nr. 1 din 23 septembrie 2014 al comisiei de licitație a Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni și a constituit 36000 de lei - sumă care urma a fi achitată integral sau semestrial până la data de 1 decembrie al fiecărui an financiar.

În caz de neachitare în termen sau întârziere a plății de arendă, arendașul ÎI „Roșca Vasile” era obligat să achite o penalitate în mărime de 0.1 % din totalul sumei de arendă pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, până la 23 decembrie 2016 datoria la plata de arendă acumulată de către pârât către bugetul Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni a constituit suma de 92327 de lei.

La aceeași dată, pârâtul ÎI „Roșca Vasile” a fost somat de a lichida datoria acumulată la bugetul local, așa cum fusese și anterior somat de mai multe ori, însă o careva reacție în acest sens nu a fost întreprinsă.

Deci, în mod tacit pârâtul a refuzat achitarea datoriilor acumulate, respectiv, a refuzat și rezolvarea litigiului pe cale amiabilă.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 8 alin. (2) lit. a), 9, 512, 514, 572 Cod civil, art. 5, 29, 35, 96, 166 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la pârât în beneficiul Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni a sumei de 92327 de lei ce constituie plata arende ce reiese din condițiile contractului de arendă nr. 01-10/14 din 1 octombrie 2014 a terenului bazinului acvatic din sat. Măgurele r-nul Ungheni.

La 18 mai 2017, ÎI „Roșca Vasile” a depus cerere reconvențională împotriva Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni cu privire la restituirea cheltuielilor de reparație a bunului arendat sau trecerea acestor cheltuieli în contul plății de arendă.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că la 1 octombrie 2014, în baza deciziei Consiliului sătesc Măgurele r-nul Ungheni nr. 5/10 din 3 decembrie 2013, între Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni și ÎI „Roșca Vasile” a fost încheiat contractul de arendă nr. 01-10/14, potrivit căruia Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni a transmis ÎI „Roșca Vasile” în arendă terenul bazinului acvatic din fondul apelor cu suprafața de 16 ha, nr. cadastral XXXXX, cu destinația piscicultură, irigare, agreement pe un termen de 15 ani.

Conform procesului-verbal al comisiei de licitație din 23 septembrie 2014 plata de arendă anuală a fost stabilită în sumă de 36000 de lei.

Cu referire la prevederile pct. 5.1.5 din contractul menționat, a precizat că, deoarece barajul bazinului acvatic era ruinat și nu asigura acumularea apei în cantitatea necesară pentru folosirea bazinului conform destinației, din necesitate stringentă, la 9 octombrie 2014, ÎI „Roșca Vasile” a încheiat cu SC „Antracons” SRL un contract de antrepriză privind efectuarea lucrărilor de terasament pentru reparația capitală a barajului în sumă totală de 261352 de lei, conform devizului de cheltuieli.

A menționat că potrivit proceselor-verbale de recepție a lucrărilor executate din 22 noiembrie 2014 și 28 aprilie 2015, SC „Antracons” SRL a efectuat până în prezent lucrări în sumă totală de 80666 de lei, pe care ÎI „Roșca Vasile” este obligat să le achite.

În temeiul legislației civile în vigoare, a menționat că ÎI „Roșca Vasile” a trecut cheltuielile de reparație capitală a barajului în contul plății pentru arendă.

Ignorând acest drept al arendașului, la 28 decembrie 2016, Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni a depus o cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Roșca Vasile” cu privire la încasarea datoriilor formate în baza contractului de arendă menționat.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 878 alin. (1), 880, 898, 911 alin. (3) Cod civil, art. 1, 4, 5, 33¹, 39, 173, 166, 167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, obligarea Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni să restituie ÎI „Roșca Vasile” cheltuielile de reparație în sumă de 80666 de lei sau să treacă aceste cheltuieli în contul plăților de arendă calculate potrivit contractului nr. 01-10/14 încheiat între Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni și ÎI „Roșca Vasile” la 1 octombrie 2014.

Prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Ungheni sediul Central, a fost admisă integral acțiunea Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni.

A fost încasată de la ÎI „Roșca Vasile” în beneficiul Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni suma în mărime de 92327 de lei ce constituie plata arendeii calculată din contractul de arendă nr. 01-10/14 din 1 octombrie 2014 a terenului bazinului acvatic din sat. Măgurele r-nul Ungheni.

A fost respinsă cererea reconvențională depusă de ÎI „Roșca Vasile” ca neîntemeiată.

Prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de ÎI „Roșca Vasile”, casată hotărârea primei instanțe în partea admiterii cererii de chemare în judecată depusă de Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care acțiunea Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni a fost admisă parțial.

A fost încasată de la ÎI „Roșca Vasile” în beneficiul Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni datoria în mărime de 64000 de lei, penalitatea în mărime de 11520 de lei calculată pentru 180 de zile, impozitul funciar în mărime de 5285,21 de lei.

În rest, au fost respinse pretențiile ca neîntemeiate.

A fost încasată de la ÎI „Roșca Vasile” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2424 de lei.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 24 ianuarie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Vasile Roșca a declarat recurs împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă admiterea parțială a acțiunii depuse de Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni, încasarea de la ÎI „Roșca Vasile” în beneficiul Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni a sumei de 64000 de lei cu titlu de plată a arendeii calculată conform contractului de arendă nr. 01-10/14 din 1 octombrie 2014, admiterea cererii reconvenționale depusă de ÎI „Roșca Vasile” și încasarea de la Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni în beneficiul ÎI „Roșca Vasile” a sumei de 80666 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de reparație a imobilului arendat sau obligarea Primăriei sat. Măgurele

r-nul Ungheni de a trece această sumă în contul arendeii calculate conform contractului de arendă nr. 01-10/14 din 1 octombrie 2014.

În motivarea recursului a invocat că atât în cererea de chemare în judecată, cât și pe tot parcursul desfășurării procesului în prima instanță, reprezentanții Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni nu au formulat în ordinea stabilită pretenții cu privire la încasarea penalităților sau a impozitului funciar.

Intimatul nu a solicitat încasarea penalităților sau a impozitului funciar nici în instanța de apel.

Cu toate acestea, la 20 iunie 2018, instanța de apel, din proprie inițiativă, a solicitat reprezentanților Primăriei sat. Măgurele r-nul Ungheni să prezinte calculele penalităților și a amânat ședința de judecată în acest scop.

Astfel, la ședința de judecată din 28 noiembrie 2018, reprezentanții intimatului au prezentat instanței de apel anumite calcule, fără a-i oferi posibilitatea de a face cunoștință cu ele și de a se expune pe marginea acestora.

A obiectat că a fost lipsit în mod abuziv de posibilitatea de a-și exercita în măsură deplină toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă, inclusiv drepturile de a face cunoștință cu materialele dosarului, de a participa la cercetarea probei prezentate de partea adversă, de a pune întrebări altor participanți la proces pe marginea acestei probe, de a înainta obiecții, de a formula cereri ș.a.

În cazul în care aceste calcule i-ar fi fost prezentate și i s-ar fi oferit timp suficient pentru verificarea corectitudinii acestora, ar fi demonstrat că mărimea penalității legal calculate este de 6012 de lei, așa cum a fost determinată prin calculele prezentate de el în prima instanță.

A evidențiat că instanța de apel a admis încălcări ale normelor de drept procedural prevăzute de art. 26, 27, 56, 60 ș.a. CPC în măsura în care acestea au dus la soluționarea greșită a cauzei, ceea ce potrivit art. 432 alin. (4) CPC, constituie temei pentru recurs.

Motivând menținerea hotărârii primei instanțe în partea ce ține de respingerea acțiunii reconvenționale, instanța de apel s-a axat doar pe prevederile art. 880 Cod civil și a evitat să examineze litigiul și prin prisma art. 898 Cod civil.

A precizat că la materialele cauzei este anexat actul de predare-primire a obiectului acvatic din 1 octombrie 2014, prin care a fost constat că la bazinul acvatic lipsesc construcțiile de reglementare a apei, iar damba cu lungimea de 245 m necesită întărire pe toată lungimea.

Evident că înlăturarea unor asemenea vicii nu este posibilă altfel, decât prin reparație capitală, iar odată ce bazinul acvatic nu poate fi folosit conform destinației, este indiscutabilă și necesitatea stringentă de reparație a dambei.

Astfel, în cazul din speță se întrunesc toate condițiile de aplicare a prevederilor art. 898 Cod civil.

Aplicarea prevederilor art. 898 Cod civil se mai argumentează și prin anumite circumstanțe faptice.

Astfel, prin probele examinate în prima instanță s-a demonstrat cu certitudine că la momentul încheierii contractului, bazinul acvatic menționat nu prezenta interes economic.

Dat fiind faptul că Primăria sat. Măgurele r-nul Ungheni nu avea posibilitatea de a lichida viciile bazinului acvatic pentru a-l preda în starea corespunzătoare conform destinației convenite prin contract, la pct. 5.1.5 din contractul de arendă s-a menționat că proprietarul acceptă efectuarea lucrărilor necesare de restabilire a imobilului/barajului, zonei de protecție, conform devizului de cheltuieli legitim justificat.

Pentru a releva motivele din care s-a făcut mențiunea „devizului de cheltuieli legitim justificat” la pct. 5.1.5 din contractul de arendă, este oportună interpretarea clauzei respective în corespundere cu art. 725 - 732 Cod civil.

Deci, o asemenea mențiune are explicație logică doar în cazul în care arendatorul se obligă să compenseze arendașului cheltuielile pentru remedierea viciilor.

În caz contrar, motivul pentru care se cere justificarea legitimă a cheltuielilor nu ar fi existat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 ianuarie 2019 împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vasile Roșca nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Vasile Roșca, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Vasile Roșca ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Vasile Roșca se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari